

ข่าวในตอหนดนัรัชชกาลที่ ๔

ตามหนังสือข่าวในเมืองสิงคโปร์

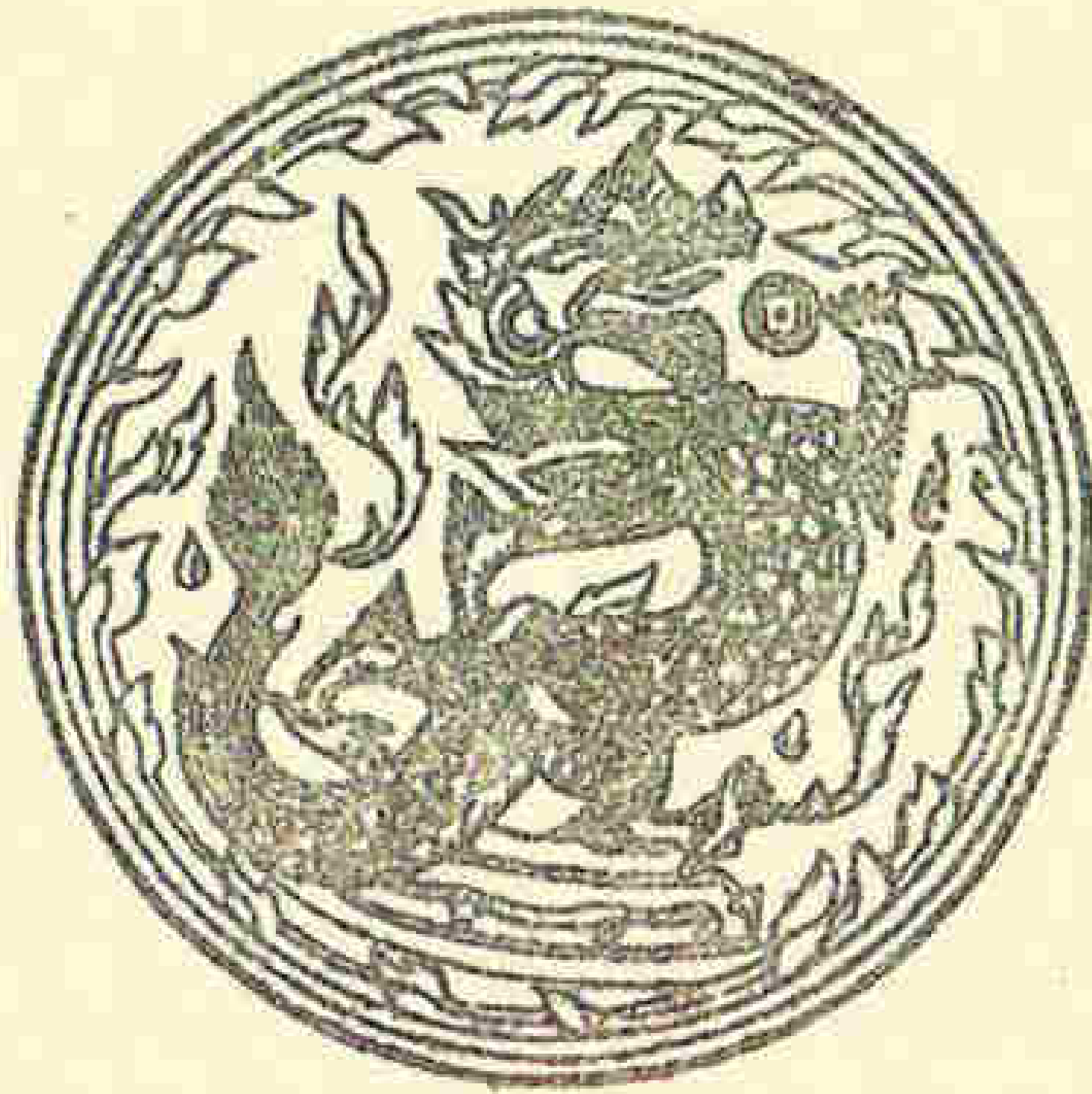
พ.ศ. ๒๓๘๔

พิมพ์ในงานทำบุญหน้าพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นราชศักดิ์ดิศโลไมศร

ครบ ๕๐ วัน

ณวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๔

ข่าวในตอหนดนรัชชกาลที่ ๔

ตามหนังสือข่าวในเมืองสิงคโปร์

พ.ศ. ๒๓๕๔

พิมพ์ในงานทำบุญหน้าพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นราชศักดิ์สโมสร

ครบ ๕๐ วัน

ณวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ "เตตเมต"

พ.ศ. ๒๔๓๔

I. 21687870

คำนำ

ในพระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในตอนแรกที่เสด็จขึ้นเสวยราชสมบัติ รัชสมัยที่มีพระราชทานไป
ถึงนายพันโท บัดเตอเวธ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๓๕๔
(ค.ศ. ๑๘๕๑) (หม่อมเจ้าหญิงพร พิมลพรรณ รัชนี้ แปล
และพิมพ์ในงาน ๕๐ วันพระศพกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ พระ
ชนกของเธอ) มีเสด็จพระราชประสงค์จะทรงทราบว่า หนังสือ
ข่าวในเมืองสิงคโปร์พิมพ์ข่าว เปลี่ยนแผ่นดินในสยามอย่างไรบ้าง
การที่อยากทรงทราบนั้น ได้สมพระราชหฤทัยโดยมาก ดังจะ
เห็นได้ในหนังสือพิมพ์ในเล่มนี้

ข่าวในหนังสือเมืองสิงคโปร์เหล่านี้ ราชบัณฑิตยสภาได้สำ-
เนาจากลอนดอน เห็นว่าเป็นหนังสือต่อเนื่องกับพระราชหัตถ-
เลขาที่อ้างวันมาแล้วในเบื้องต้น ถ้าแปลเป็นภาษาไทยในเวลา
ผู้อ่านจะได้ทราบความบางข้อในสมัยนั้น จึงได้วานหม่อมเจ้าหญิง
พรพิมลพรรณ รัชนี้ แปลเป็นภาษาไทย แล้วพิมพ์ไว้ด้วยกันทั้ง
๒ ภาษา ราชบัณฑิตยสภาขอแสดงความยินดีต่อผู้แปลและ
กล่าวขอบคุณไว้ในที่นี้

ราชบัณฑิตยสภา

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๔๗๔

News Received In Singapore
ON THE
Accession of King Mongkut in 1851.

To the Editor of the Singapore Free Press.

Bangkok, Siam, 29th March 1851.

Having different duties to perform than those professedly engaged in matters of state, I have ever refrained from troubling the news-papers with my speculations on the state of affairs in Siam. It is generally difficult, even at the capital, to know the whole aspect and bearing of

ข่าวหนังสือพิมพ์
เรื่อง
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
ขึ้นเสวยราชสมบัติ
(กัดจากหนังสือข่าวเมืองสิงคโปร์ พ.ศ. ๒๓๕๔)

หม่อมเจ้าหญิง พรพิมลพรรณ รัชนี
แปลเป็นภาษาไทย

ถึงเอดิเตอร์หนังสือพิมพ์สิงคโปร์ ฟรีเพรส

กรุงเทพฯ สยาม, วันที่ ๒๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๕๑

(พ.ศ. ๒๓๕๔)

ข้าพเจ้า เป็นผู้ มังาน ประจำตัว แปลกกว่าผู้ มีตำแหน่งหน้าที่
ราชการแผ่นดิน จึงมิเคยได้รับกวนหนังสือพิมพ์ด้วยความคาด
คะเนของข้าพเจ้าในเรื่องความเป็นไปในประเทศสยาม การที่จะ
ทราบทั่วถึงและทิศทางแห่งราชการแผ่นดินให้หมดนั้น ถึงแม้จะ

public transactions, and especially of private councils. I venture however, for once, for the information of those who feel an interest in the subject, to communicate the following statement.

March 24, His Royal Highness, T. Y. Chaufa Mongkut requested me to call upon him. I did so. In the interview he stated his anxiety that foreigners should be correctly informed in regard to the present posture of affairs. His Majesty, who has governed the country since 1826, is seriously ill—not expected to survive many days. He was born in March 1788—is consequently 63 years of age. Conscious that he could not long survive, he was anxious to have one of his twelve sons appointed his successor. The most distinguished officers of the government opposed any such nomination. As his Majesty has never elevated any of his numerous wives to the rank of Queen—his sons do not possess the rank entitling them to the throne—and, besides, there were two personages—the sons of the former King by his Queen, still living and eligible to the station. These were His Royal Highness T. Y. Chaufa Mongkut, and Tun Kramôm Kroma Khun Isaret. The nobles in general council elected the former to be the successor of his present Majesty. He has acceded to this election, on the ground that otherwise there would be commotions and blood-shed.

อยู่ในกรุงก็ยังคงเป็นการยากอยู่เสมอ ๆ ยิ่งเรื่องที่ปรึกษากันใน
รโหฐานแล้วยิ่งยากหนักขึ้น แต่ถึงกระนั้นในคราวนี้ข้าพเจ้าจะ
กล้าบอกข้อความต่อไปนี้มายังท่าน เพื่อให้ผู้ที่ใส่ใจในการ
นั้น ๆ ทราบ

วันที่ ๒๔ มีนาคม ท.ญ. เจ้าฟ้ามงกุฎโปรดให้ข้าพเจ้าไปเฝ้า,
ข้าพเจ้าก็ทำตาม ในระหว่างสนทนาได้ทรงแสดงพระวิตกว่า ทรง
เห็นสมควรให้ชาวต่างประเทศทราบความเป็นไปในเวลานี้ให้ถูก
ต้อง ด้วยพระเจ้าแผ่นดินผู้ทรงปกครองประเทศ มา ตั้งแต่
ค.ศ. ๑๘๒๖ (พ.ศ. ๒๓๖๘) นั้นกำลังทรงพระประชวรหนัก
ไม่หวังกันว่า จะทรงพระชนม์ไปได้ อีกหลายวัน พระองค์ประสูติ
ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๘๘๘ (พ.ศ. ๒๓๓๑) ตั้งนั้นจึงมีพระชนม์
พรรษาได้ ๖๓ ปี ครั้นเมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงตระหนักแน่ว่าจะ
ไม่ดำรงพระชนม์อยู่นาน ก็ร้อนพระราชหฤทัยอยากจะให้ยกพระ
ราชโอรสพระองค์ ๑ ใน ๑๒ พระองค์ขึ้นเป็นรัชชทายาท แต่พวก
ข้าราชการผู้มั่งคั่งที่สุดในรัฐบาล ไม่เห็นชอบในการเลือกเช่นนั้น
พระเจ้าแผ่นดินมิได้เคยทรงยกย่องพระสนมคนใดในจำนวนมาก
ให้ขึ้นอยู่ในตำแหน่งพระมเหสี พระราชโอรสของพระองค์จึงไม่มี
ยศอันควรแก่ราชบัลลังก์ และนอกจากนั้น ยังมีบุคคล ๒ ท่านผู้
เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ก่อนและพระมเหสี

“ ท.ญ. ” ทูลกระหม่อมใหญ่

“ พระเจ้าแผ่นดิน ” คือพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

It is feared also, that the Laos, Kumbujans and other tributaries, would take advantage of such commotions and disturbances to assert their independence, and thus generate increasing troubles. His Royal Highness stated that his purpose was to unite his younger brother T. Momfa Kroma Khun Isaret with him as *Sub-King*. The former was born in 1804, the latter in 1808. On the demise of their Royal father in 1825-6, they had not attained that maturity of character and influence which had been secured by their elder brother, and they therefore quietly acquiesced in his elevation to the throne. It is understood that His Majesty, on learning the decision of the Council of nobles, notwithstanding his previous preference for one of his own children, has signified his assent to their decision, so that no serious disturbances are apprehended. His Royal Highness intimated distinctly, (a thing I was well satisfied of before) that the course of treatment towards the Embassies of last year was wholly owing to the perversity of *one man*; and that should they be renewed, they would be received with kindness, and doubtless succeed in the accomplishment of their most important wishes.

April 3. His Majesty the late King, we learn, expired this morning at about 4 o'clock, and early in the forenoon

ในเวลานั้นพระชนม์ม้อยู่ และมีฐานะควรแก่ตำแหน่งด้วย ท่านทั้ง ๒
 นคือ ท.ญ. เจ้าฟ้ามงกุฎ กับทูลกระหม่อมกรมขุนอิศเรศร์ พวก
 ข้าราชการ จึงประชุมพร้อมกันเลือกตั้ง เจ้าฟ้าพระองค์ที่กล่าวก่อน
 ขึ้นเป็นรัชทายาทสืบจากพระเจ้าแผ่นดินปัจจุบัน เจ้าฟ้าพระองค์
 นั้นทรงยอมรับเลือก เพราะเหตุว่าถ้าไม่ทรงรับก็อาจเกิดการวุ่น
 วายถึงเลือดตกในแผ่นดิน กับทั้งเกรงกันว่า พวกลาว กัมพูชา
 และเมืองออกอื่น ๆ จะพากันอาศัยเหตุนี้คิดก่อการวุ่นวายและ
 จลาจลเพื่อสำแดงอิสรภาพ จะเป็นเครื่องเพิ่มความลำบากขึ้น
 อีกเล่า. เจ้าฟ้าตรีเศสแสดงว่ามุ่งพระหทัยจะให้พระราชอนุชา
 ท. หม่อมฟ้ากรมขุนอิศเรศร์ ร่วมราชการกับพระองค์ ในตำแหน่ง
พระเจ้าแผ่นดินรอง เจ้าฟ้าพระองค์ขึ้นประสูติใน ค.ศ. ๑๘๐๔
 (พ.ศ. ๒๓๔๗) พระองค์หลังประสูติค.ศ. ๑๘๐๘ (พ.ศ. ๒๓๕๑)
 เมื่อ สมเด็จพระชนกนาถ เสด็จสวรรคตใน ค.ศ. ๑๘๒๕ - ๖
 (พ.ศ. ๒๓๖๘ - ๙) นั้น เจ้าฟ้าทั้ง ๒ พระองค์นี้ยังไม่ทรงพระ
 จำเริญพอที่จะฝึกฝนพระนิสสัยให้สุกกล้า และให้คนทั้งหลายไว้วางใจ
 ในพระองค์เหมือนพระเชษฐาธิราช เพราะเหตุนั้นเจ้าฟ้า ๒
 พระองค์ จึงนั่งทรงยอมให้ พระเชษฐาธิราชขึ้นเถลิงพระราชบัลลังก์
 ในบัดนี้ เป็นที่เข้าใจกันว่าเมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงทราบ คำปรึกษา
 ในประชุมข้าราชการแล้ว ถึงแม้ว่าเคยมีพระราชประสงค์จะให้

“ ท. หม่อมฟ้า ” ทูลหม่อมฟ้า

“ เหมือนพระเชษฐาธิราช ” คือเหมือนพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า ฯ

his successor T. Y. Chaufa Mongkut was escorted to the palace with state ceremony. The process of shaving heads, the immemorial custom on the demise of a monarch in Siam, has already commenced, and heralds, it is said, have already been dispatched to announce the change in all the remote provinces.

Rumour intimates that numerous and liberal modifications of the old regimen are to take place; they are to be hoped for; they are needed; but how far they will be effected is yet uncertain. Custom has iron sway, but some links of its chain have been broken. If law and sound policy shall take its place, peace and prosperity may be hoped as the result.

Nearly all that is published in your Journal is translated and understood here, and the crude statements of anonymous writers often do much mischief. I know there are circumstances in which a correspondent might well hesitate about giving his name to the public, but many would be more scrupulous in their statements and more

พระราชโอรสองค์หนึ่งเป็นรัชชทายาท ก็ทรงอำนาจตามคำปรึกษา
ชานนั้น เพราะดังนั้นจึงไม่เกรงว่าจะเกิดการจลาจลอย่างร้ายแรงขึ้น
ท.ญ. เจ้าฟ้ามงกุฎได้ตรัสอย่างชัดเจน (เป็นข้อซึ่งข้าพเจ้าพอใจ
มาก่อนแล้ว) ว่า ทาง การ ที่ ปฏิบัติ ต่อ คณะทูต เมื่อ ปีก่อน นั้น
ทั้งหมดเป็นไปด้วยความเห็นผิดเป็นชอบของคน ๆ เดียว และถ้า
คณะทูตจะกลับมาอีก ก็คงจะได้รับความต้อนรับโดยเมตตา ไม่
ต้องระแวงว่าความประสงค์อันสำคัญยิ่งของคณะทูตจะไม่สำเร็จ
ดังปรารถนา

วันที่ ๓ เมษายน เราทราบว่า พระเจ้าแผ่นดินได้เสด็จสวรรคต
เสียแล้วเมื่อเช้านเวลาประมาณ ๔ แห่งนาฬิกา (๑๐ หุ้ม) ครั้น
ตอนเช้ายังไม่ทันสายก็มีการแห่เสด็จรัชชทายาท คือ ท.ญ. เจ้าฟ้า
มงกุฎเข้าไปประทับในพระราชวัง การโกนหัวซึ่งเป็นประเพณี
โบราณในคราวที่พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จสวรรคตนั้น ได้ตั้งต้น
ทำกันแล้ว และได้ทราบว่าทางราชการได้ส่งคนไปทุกหัวเมืองไกล
เพื่อบอกข่าวการเปลี่ยนแผ่นดินใหม่

มีข่าวลือกันว่า จะจัดเปลี่ยนแปลงระเบียบราชการเก่าหลาย
ประการโดยวิธีอันกว้างขวาง การเปลี่ยนเช่นนั้นเป็นสิ่งที่พึงหวัง
และเป็นสิ่งที่ต้องการ แต่จะจัดไปเพียงไหนนั้นยังไม่แน่ ประ
เพณีย่อมมีอำนาจบังคับแข็งเสมอเหลือ แต่ที่ไรแห่งประเพณี
นั้นลูกโซ่บางลูกได้ขาดไปแล้ว ถ้ามีกฎหมายและกุศโลบายมา
แทนเมื่อไร ก็หวังได้ว่าความสงบและความรุ่งเรืองจะเกิดเป็น
ผลเช่นเมื่อนั้น

exact in their investigations if they were called upon to put their signatures to them. Let rumours be stated as rumours, and facts as facts, and then certified by the writers' real name—and the public will better know what reliance is to be placed on the communications they read.

April 12th. numerous and protracted consultations are held at the palace in regard to changes which are to take place under the new government. Among those *rumoured*, are the formation of a navy, with some steam vessels, the training of a regular body of soldiers—reduction of duties on various articles, the exportation of rice when it is beneath a certain fixed price etc. Notwithstanding the title *Sub-King*, I am informed that the “Royal Elder Brother” designs that the Royal Authority shall be shared conjointly and equally. The Coronation services are deferred to the commencement of the sixth month—but an invitation has already been given to the foreign residents to attend the ceremonies connected with it—and you may probably therefore, at some future day, receive an account of them. Several officers of considerable distinction who have been under arrest for several years have been restored to their former or equivalent stations.

ข่าวเกือบทั้งสนชงพิมพ์ไว้ในหนังสือของท่านนั้นมีผู้แปลและ
เข้าใจกันในประเทศนี้ และถ้ากล่าวสับเพร่าของผู้เขียนซึ่งไม่เซ็น
นามนั้นมักจะเกิดผลเป็นโทษมาก ๆ ข้าพเจ้าย่อมทราบอยู่แล้วว่า
บางที่ผู้เขียนพึงร้องการบอกนามให้คนทราบ แต่ถ้าถูกบังคับให้
ลงชื่อของตน ผู้เขียนหลายคนก็คงจะระแวงกลัวผิดในข้อความที่
กล่าว และสับสนให้แน่ชัดขึ้นอีก ถ้าเพียงแต่บอกว่าข่าวลือ
เป็นข่าวลือ และความจริงเป็นความจริง แล้วผู้เขียนรับรองโดย
วิธีลงนามจริงของตนไว้เท่านั้น ผู้อ่านก็จะทราบได้ ดิฉันว่าจะควรวาง
ใจเชื่อข้อความที่อ่านนั้นได้เพียงไหน

วันที่ ๑๒ เมษายน ได้มีการประชุมในพระราชวังหลายครั้ง ๆ
ละนาน ๆ เพื่อหารือราชการที่จะเปลี่ยนแปลงในรัฐบาลใหม่ ใน
จำพวกข่าวลือนั้นมี เช่นว่าจะจัดตั้งกองทัพเรือซึ่งมีเรือกลไฟบ้าง
จะฝึกหัดทหารบกเต็มตามแบบแผน จะลดภาษีสินค้าบางอย่าง
และยอมให้ส่งเข้าออกไปขายต่างประเทศ เมื่อราคาเข้าต่ำกว่ารา
คาที่กำหนดไว้เป็นต้น พระเจ้าแผ่นดินทรงนั้น ข้าพเจ้าได้ทราบมา
ว่า ถึงแม้พระนามตำแหน่งจะเป็นเช่นนั้น “สมเด็จพระเชษฐา
ธิราช” ก็กำหนดในพระราชหฤทัยว่าจะทรงพระราชอำนาจร่วม
และเสมอกัน งานบรมราชาภิเษกเลื่อนไปมีในเดือน ๖ แต่ว่าได้
บอกเชิญชาวต่างประเทศแล้วให้เข้าไปในงานพิธีซึ่งมีเนื่องในงาน
นั้น เพราะฉะนั้นท่านคงจะได้รับรายงานละเอียดในวันต่อไปข้าง
หน้า ข้าราชการมีศักดิ์สูงหลายคน ซึ่งถูกจับไปขังไว้หลายปีแล้ว

It is reported that the abolition of gambling is under discussion, and very earnestly advocated by His Excellency the Phra Klang. Changes for the better or the worse will no doubt take place somewhat extensively.

Yours Truly

John Taylor Jones.

นั้น บัดนี้โปรดเกล้าฯ ให้คืนเข้าตำแหน่งเดิม หรือตำแหน่ง
เสมอกัน

อนึ่งมีกล่าวกันว่า ได้นำเรื่องคิดเลิกการพะนันมาปรึกษากันใน
ที่ประชุม และเจ้าพระยาพระคลังมีความเห็นสนับสนุนอย่างแข็ง
แรงว่าให้เลิก การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้นจะทำให้ดีขึ้นหรือเลว
ลงก็ตาม แต่คงจะมีเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวาง

ผู้มีความจริงต่อท่าน

(เซ็น) ยอน เทเลอ โยนส์

“เจ้าพระยาพระคลัง” สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์

“ยอนเทเลอ โยนส์” ผู้เขียนจดหมายนี้ เป็นมิชชันนารีอเมริกัน มาเมืองไทยจากเมือง
พม่าใน ค.ศ. ๑๘๓๓ มาอยู่กรุงเทพฯ ๑ ๑๘ ปีจึงตายในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๘๕๑ คือ
ประมาณ ๖ เดือนภายหลังวันที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เสด็จราชสมบัติ

Newspaper Cutting.

By the Siamese brig *Ariel*, which arrived here on the 30th ult., accounts have been received of the death of the King of Siam, in the 63rd year of his age, reports of which event reached this sometime ago. The late King was an illegitimate child of the previous monarch, but being much older than the two legitimate sons, and having had much experience in state affairs, he was able to bring about his elevation to the throne in 1824 on the death of his father. The eldest of the two Princes mentioned above, Prince T. Y. Chaufa Mongkut, has now been raised to the throne. On the death of his father this prince entered the priesthood, and has since devoted himself to the cultivation of religion and literature, in both of which he has distinguished himself. His knowledge of the Pali or sacred language is profound, and he has studied various foreign languages with success, amongst others Latin and English, the last of which he speaks and writes with facility.

ข่าวในหนังสือพิมพ์สิงคโปร์
หม่อมเจ้าหญิง พรพิมลพรรณ รัชนี
แปลเป็นภาษาไทย

เรือใบไทยชื่อ เอเรียล ซึ่งมาถึงเมื่อวันที่ ๓๐ เดือนก่อน ได้
นำข้อความ ละเอียด มาให้ทราบเรื่อง พระเจ้าแผ่นดินสยาม เสด็จ
สวรรคต เมื่อพระชนมายุได้ ๖๓ ปี ข่าวนั้นได้ทราบมาถึงเมืองนี้
ก่อนแล้ว พระเจ้าแผ่นดินผู้สวรรคตนั้น เป็นพระราชโอรสนอก
วิวาห์ของพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ก่อนขึ้นไป แต่โดยเหตุที่
พระชนม์พรรษาแก่กว่าพระราชโอรสในวิวาห์ ๒ พระองค์ และ
โดยเหตุที่เคยทรงชำนาญราชการแผ่นดินมานาน จึงสามารถทรง
ดำเนินกร ให้พระองค์ เองได้ขึ้นครองราชสมบัติเมื่อคฤตศักราช
๑๘๒๔ (พ.ศ. ๒๓๖๗) เมื่อสมเด็จพระชนกนาถเสด็จสวรรคต
ในบัดนี้เจ้าชายพระองค์ ใหญ่ใน ๒ พระองค์ซึ่งกล่าวมาข้างต้น คือ
ท.ญ. เจ้าฟ้ามงกุฎ ได้ทรงรับยกขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อสมเด็จพระ

“ เอเรียล ” เรือลำนี้ต่อที่จันทร์บุรีเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๘ หลวงนายสิทธิ์ ภายหลังเป็น
สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ เป็นผู้ต่อ

“ พระราชโอรสนอกวิวาห์ ” ฝรั่งเศสคำเช่นนี้หมายความว่าพระราชชนนีมิใช่พระมเหสี

“ พระราชโอรสในวิวาห์ ” คือว่าเป็นพระราชโอรสเกิดแต่พระมเหสี

The younger brother of the King, Prince T. Momfanoi, has been raised to the office of Wang Na or Sub-King. This prince is also a person of much enlightenment, and is well acquainted with our language. He is thus described by Mr. Roberts in the account of his Embassy to Siam in 1833—"joined to a playful disposition, he possesses considerable abilities; he is a friend to the mechanic arts, and to the sciences; and very friendly disposed, as well as his elder brother, towards foreigners."

The advent of these princes to power in Siam has long been looked forward to in Europe, as promising the commencement of a new and brighter era for their country. They have long been qualifying themselves for their present high positions, by study and communication with such intelligent Europeans and Americans as have resorted to their country. The King's views in relation to commercial intercourse with foreign nations are liberal and enlightened and we may therefore expect them to be given practical effect to in such a manner, that while foreign commerce will be fostered and greatly extended, the industry and resources of the country will receive the development of which they are capable to a very great extent, but which has been wholly checked of late years. To the recent visit of Sir James Brooke, and

พระชนกนาถเสด็จสวรรคตแล้ว เจ้าชายพระองค์^๒ น ก้อออกทรง
พระผนวช และตั้งแต่นั้นมาก็สนพระทัยในการศึกษาศาสนา
และวิชาหนังสืออันเป็นความรู้^๒ แผนกซึ่งทรงได้รับความยกย่อง
ความรู้^๒ ในภาษาบาลี คือภาษาซึ่งนับถือในศาสนานั้น พระองค์
ทรงทราบลึกซึ้ง^๓ ทั้งได้ทรงศึกษาภาษาต่างประเทศหลายภาษาจน
สำเร็จ ภาษาเหล่านั้น มีภาษาละตินและภาษาอังกฤษ เป็นต้น
ภาษาที่ออกข้อข้างท้ายนั้น ตรัสและทรงเขียนได้อย่างคล่อง

พระราชอนุชาของพระเจ้าแผ่นดิน คือเจ้าชาย ท. หม่อมพ้าน
น้อย ได้ทรงรับยกขึ้นเป็นวังหน้า—คือพระเจ้าแผ่นดินรอง เจ้า
ชายพระองค์^๓ นี้เป็นผู้มีปัญญาสว่างมาก และทรงคุ้นกับภาษา
ของเราเป็นอย่างดี มีสเตอร์โรเบิตส์ครั้งเป็นทูตเข้าไปในประเทศ
สยามเมื่อคฤตส์ศักราช ๑๘๓๓ (พ.ศ. ๒๓๗๖) ได้กล่าวถึงพระ
องค์ไว้ดังนี้ “มีพระนิสัยโปรดการสนุกเฮฮา ประกอบกับความ
สามารถเป็นอันมาก ทรงเป็นเพื่อนกับวิชาเครื่องกล และวิทยา
ศาสตร์ และมีพระหทัยไมตรีกับชาวต่างประเทศเช่นเดียวกับ
พระเชษฐา”

ในยุโรปได้ตั้งตาคอยมานานแล้ว อยากให้เจ้าชายทั้ง^๒ ๒^๓ นั้น
ทรงอำนาจในประเทศสยาม เพราะจะเป็นที่ควรหมายได้ว่าบ้าน

“ ก้อออกทรงพระผนวช ” อันที่จริงได้ทรงพระผนวชก่อนสวรรคต แต่ฝรั่งสิงคโปร์
ทราบผิดไป

“ ท. หม่อมพ้านน้อย ” ทูลหม่อมพ้านน้อย ก้อพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ

the intercourse which he held with the present king and his ministers, we may also in some measure ascribe the early resolution which has been taken to introduce important changes in the internal management of the country, as well as in regard to the intercourse with foreign nations, many of the reforms said to be contemplated having been embraced in the papers which he submitted to the Siamese Government. The new monarch is a man of liberal sentiments, and far in advance of the generality of his countrymen, but perhaps he might not have at once arrived at such decided and clear views of what is required for the advancement of the best interests of his kingdom, without the recent communication held with the British Envoy. That the views of Sir James Brooke in regard to Siamese affairs were appreciated and acquiesced in by the present King and his Ministers is best testified by the very general wish which is stated to prevail at the Siamese Court that Sir James should renew his visit to Bangkok at as early a period as possible.

All the advices from Siam by this opportunity are unanimous in describing the promising aspect of affairs. In one letter we read "we think the present sovereign will make great improvements in the country, will be very

เมืองจะเริ่มเข้าสู่สมัยใหม่อันรุ่งเรืองกว่าแต่ก่อน เจ้าชายทั้ง ๒ พระองค์ได้เตรียมพระองค์มานานแล้วเพื่อให้สมแก่ฐานะสูงที่ทรงรับอยู่ในเวลานี้ คือทรงศึกษา และทรงติดต่อกับชาวยุโรป และชาวอเมริกันผู้มีปัญญาซึ่งเข้าไปในเมืองของพระองค์ ในเรื่องการค้าขายกับคนต่างประเทศนั้น พระเจ้าแผ่นดินทรงมีความเห็นกว้างขวางกอบด้วยปัญญาสว่าง และเราควรหวังได้ว่าความเห็นนั้น ๆ คงจะได้ทรงปฏิบัติ ตามโดยประการ ซึ่งทำให้ การค้าขายต่างประเทศได้รับอุดหนุนและขยายให้กว้างออกไป แต่การบำรุงอุตสาหกรรมและทรัพย์ในพื้นเมืองอันถูกกดขวางจนดำเนินไปไม่ได้เลยในปีที่แล้ว ๆ มานี้ก็คงจะทรงจัดให้เจริญไปในเวลาเดียวกันด้วยการที่ เซอร์ เยมส์ บรัค ได้นำเข้าไปเมืองไทยเมื่อเร็ว ๆ นี้ และการที่ท่านผู้นั้นได้ มีความ ติดต่อกับ พระเจ้าแผ่นดิน บัจจุบัน และ พวกเสนาบดีนั้น เราควรอ้างได้บ้างว่าเป็นเหตุให้ปลงใจกันโดยเร็วว่าจะจัดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ ๆ ในเรื่องราชการภายในบ้านเมือง กับทั้งการเกี่ยวพันกับชาติต่างประเทศด้วย ทั้งนี้เพราะราชการใหม่ ๆ หลายอย่างซึ่งมีข่าวว่าจะจัดเปลี่ยนแปลงนั้น มีแนะนำไว้ใน หนังสือ ซึ่ง เซอร์ เยมส์ บรัค ได้นำเสนอ ต่อ รัฐบาลสยาม แล้วพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใหม่เป็นผู้ มีความคิดความเห็นกว้าง ทรงเห็นไกลกว่าชาวประเทศเดียวกับพระองค์ทั่วไป แต่ถ้ามิได้ทรงติดต่อกับทูตอังกฤษเมื่อเร็ว ๆ นี้ พระดำริอันเด็ดขาดและแจ่มแจ้งว่าสิ่งใดบ้าง จะต้องจัดเพื่อประโยชน์อันดีของบ้านเมืองนั้น บาง

liberal to foreigners and their trade, will promote agriculture and make great reforms in the government. All people in Siam are quite pleased with him and his liberal government.''

His Majesty has given permission to the French Missionaries, who were obliged to leave Siam some time ago, to return, so that toleration in matters of religion would also seem to be one of his virtues. This is the more gratifying, as from the high ecclesiastical rank his Majesty previously held, it might have been expected that he would view the professors and missionaries of other religions with dislike or at least suspicion.

The Coronation of the King took place on the 15th May last, and was celebrated with great magnificence. The usual processions took place and the King distributed gold and silver coins which had been struck for the occasion. The Europeans were invited to witness the ceremony and met with a gracious reception. A dinner was provided for them in the European style and presents were afterwards distributed amongst them, consisting of gold and silver flowers, and gold and silver coins of the new issue.

ที่จะยังไม่ตกลงพระทัยได้ โดยเร็ว การที่ความเห็นของเซอร์
เยมส์บรุกในเรื่องราวการเมืองไทย เป็นที่พอใจและได้รับความ
เห็นชอบ จากพระเจ้าแผ่นดินเด็ยวัน และพวกเสนาบดีนั้น มี
พระยานให้เห็นได้ โดยข้อที่กล่าวกันว่า ในราชสำนักไทยอยากให้
เซอร์เยมส์กลับมากองกรุงเทพ ฯ อีก ครึ่งหนึ่งโดยเร็วที่สุดที่จะมาได้
ข่าวทั้งสนิทได้รับจากประเทศสยามโดยโอกาสนี้ กล่าวเป็น
เสียงเดียวกันในการบรรยายว่า ท่วงทีของ การทั้งหลายจะ เป็นไปใน
ทางดี จดหมายฉบับหนึ่งซึ่งเราได้อ่านมีความว่า “เราคิดว่าพระ-
เจ้าแผ่นดินปัจจุบันจะจัดการใน บ้านเมืองให้ดีขึ้นมาก คง จะมี
พระทัยเอื้อเฟื้อแก่ชาวต่างประเทศ และการค้าขาย คงจะทรง
บำรุงการเพาะปลูก และเปลี่ยนแปลงราชการในรัฐบาลเป็นอย่าง
ดี ประชาชนในประเทศสยามต่างยินดีต่อพระเจ้าแผ่นดินและ
รัฐบาลอันมีแนวความคิดกว้างขวางของพระองค์”

พระเจ้าแผ่นดินได้ พระราชทาน อนุญาต แก่ มิชันนารีฝรั่งเศส
ผู้ต้องออกไปจากประเทศสยามนานแล้ว ให้กลับมา เหตุฉะนั้น
การให้อภัยแก่ศาสนาอื่นคง จะเป็นคุณธรรมอันหนึ่งของพระองค์
เมื่อรำลึกว่าพระเจ้าแผ่นดินพระองค์เคยทรงสมณศักดิ์สูง ก็น่า
นึกว่าคงจะทรงเล็ดผู้ถือศาสนาอื่น และผู้สอนศาสนาอื่นด้วย
ความไม่พอพระราชหฤทัย หรืออย่างน้อยก็ด้วยความสงสัย ที่
ไม่เป็นเช่นนั้นจึงเป็นเครื่องนำปลื้มใจยิ่งขึ้น

การบรมราชาภิเษกของพระเจ้าแผ่นดิน นั้นได้ทำเมื่อวันที่ ๑๕

Two vessels were to leave soon for Singapore, by which we may hope to have further news from Siam. Two vessels were also fitting out for China, to convey the intelligence of His Majesty's accession to the throne of Siam.

พฤษภาคมที่แล้วมา มีการฉลองอย่างโอฬาริก และได้มีแห่ดั่งที่
เคยมี และพระเจ้าแผ่นดินทรงแจกเงินตราทำด้วยทองคำและเงิน
ซึ่งทำขึ้นสำหรับงาน ชาวยุโรปได้รับเชิญไปในงานพิธีนั้น และได้
รับความต้อนรับอย่างอ่อนโยน ทั้งได้รับเลี้ยงอาหารเป็นตามแบบ
ยุโรป ภายหลังได้มีของแจกแก่ทุกๆ คนที่รับพระราชทานเลี้ยง
ของแจกนั้นคือดอกไม้ทองและเงิน กับเงินตราทำด้วยทองคำ
และเงินในรัชกาลใหม่

ในเร็ว ๆ นี้จะมีกำปั่นออกมาส่งอีก ๒ ลำ เราจึงหวังว่า
จะได้รับข่าวละเอียดยิ่งขึ้นจากประเทศสยาม อนึ่งทราบว่าได้จัด
เตรียมเรืออีก ๒ ลำ เพื่อจะพาข่าวไปเมืองจีนให้ทราบว่าพระเจ้า
แผ่นดินพระองค์ บัจจุบันได้เสด็จ ขึ้นเถลิงพระราชบัลลังก์ ในประ-
เทศสยาม

“ ดอกไม้ทองและเงิน ” ดอกพิภูลทองและเงิน

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ "เดลินิวส์"
๑
ถนนพระยาธรรมยาณี กรุงเทพมหานคร
๓๐/๖/๕๕